

Komentár k publikácii SARIO: sektor výskumu, vývoja a inovácií na Slovensku

SARIO Handout Commentary: R&D & Innovation Sector in Slovakia

Marek KOPANICKÝ¹

ABSTRAKT

Poslaním Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) je dlhodobá podpora prívluhu zahraničných investícií, rozvoj nových sektorov s vyššou pridanou hodnotou a podpora exportu slovenských firiem. Na účely prezentácie slovenského investičného a podnikateľského prostredia publikuje SARIO aj vlastné brožúry (tzv. handouty), ktoré ponúkajú sumarizované informácie o rôznych oblastiach slovenského hospodárstva najmä v anglickom jazyku. Cieľom všetkých dokumentov je poskytnúť čitateľom (najmä potenciálnym zahraničným investorom) základný prehľad, pričom SARIO v rámci svojich služieb dokáže následne konkrétnym investorom poskytovať aj omnoho detailnejšie, na mieru šité dáta a informácie. V roku 2020 pribudla úplne nová publikácia SARIO s názvom *R&D & Innovation Sector in Slovakia*. Jej cieľom je ukázať, že Slovensko disponuje značným výskumno-vývojovým a inovačným potenciálom, ktorý sa navyše v uplynulých rokoch neustále zvyšuje na verejnej i súkromnej úrovni.

ABSTRACT

The mission of the Slovak Investment and Trade Development Agency (SARIO) is long-term support of the FDI inflow, development of new sectors with higher added value, and export services for the Slovak companies. To present the Slovak investment and business environment, SARIO publishes its handouts, which offer summarized information on various areas of the Slovak economy in English. The documents aim to provide readers (mainly potential foreign investors) with a basic overview, while SARIO can subsequently provide particular investors with much more detailed and tailor-made data and information. In 2020, a brand new handout called *R&D & Innovation Sector in Slovakia* has been added among SARIO publications. Its aim is to demonstrate that Slovakia has substantial research, development, and innovation potential, which, moreover, has been constantly increasing in recent years at the public as well as private levels.

Kľúčové slová

výskum, vývoj, inovácie, Slovensko, SARIO, investície

Key words

research, development, innovation, Slovakia, SARIO, investments

Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) je príspevkovou agentúrou Slovenskej republiky, ktorá existuje v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR od roku 2001. Jej hlavným poslaním je podpora prívluhu investícií smerom na Slovensko, rozvoj nových sektorov s vyššou pridanou hodnotou, ako aj podpora exportných aktivít slovenských spoločností na globálnom trhu.

Na účely prezentácie a propagácie slovenského investičného a podnikateľského prostredia doma i v zahraničí

publikuje SARIO vlastné brožúry (tzv. handouty), ktoré ponúkajú sumarizované informácie o konkrétnych sektoroch slovenského hospodárstva v anglickom jazyku (prípadne aj v iných jazykových mutáciách). Všetky publikácie tohto druhu sú spracovávané a aktualizované po obsahovej i vizuálnej stránke interne v rámci agentúry (podľa potreby aj za asistencie externých „content advisorov“) a široká odborná i laická verejnosť ich môže nájsť v elektronickej podobe na [webovej stránke agentúry](#).

* Uvedený text nepodliehal recenznému konaniu.

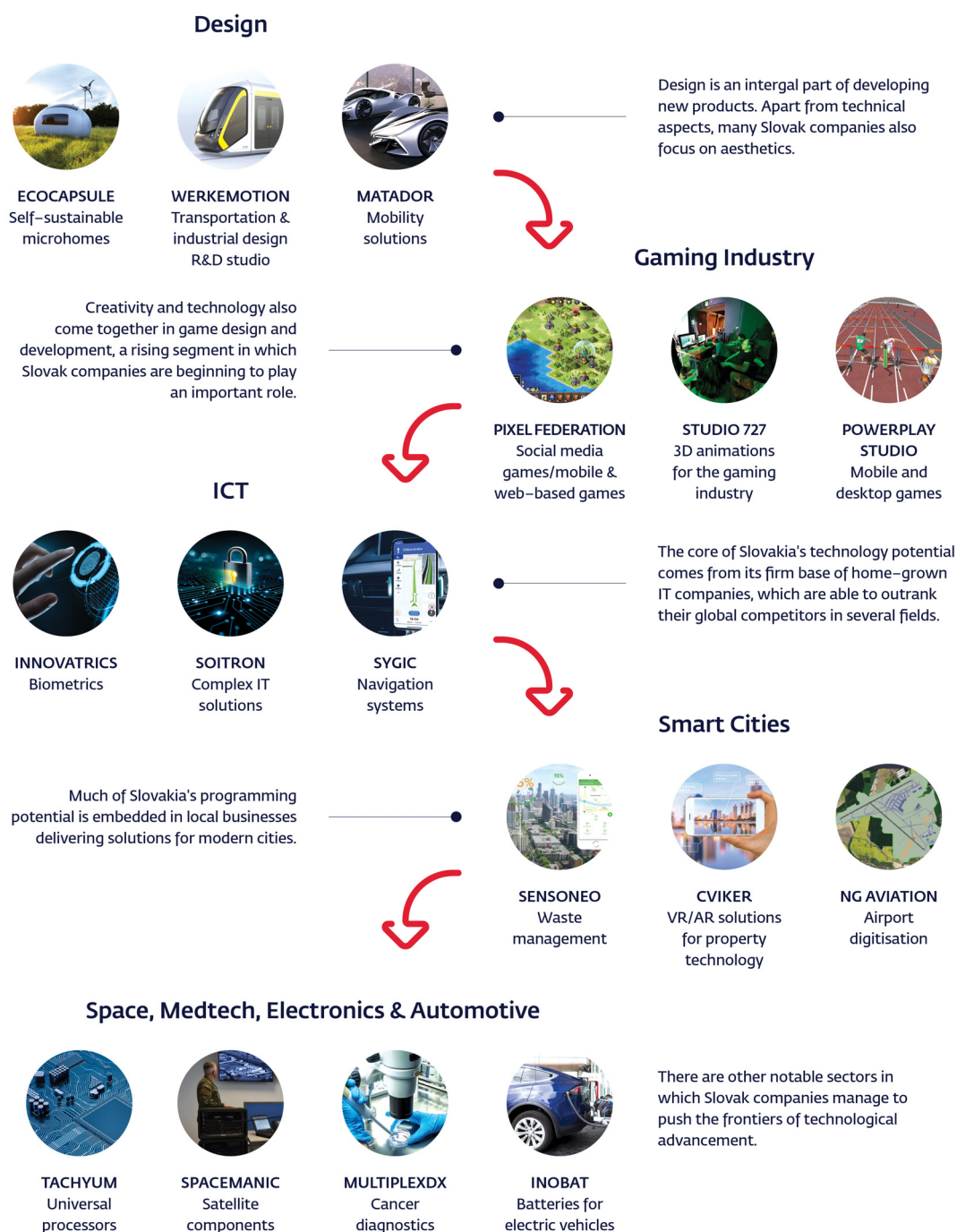
¹ Ing. Marek Kopanický, M.A., pracuje ako konzultant a tímlíder pre inovačné služby odboru investičných projektov Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO). Autor študoval hospodársku diplomáciu na Ekonomickej univerzite v Bratislave (Ing.) a medzinárodné politické a ekonomické štúdiá na Karlovej univerzite v Prahe (M.A). Hovorí plynule anglicky a nemecky. email: marek.kopanicky@sario.sk

V roku 2020 pripravili pracovníci odboru investičných projektov SARIO novú publikáciu so zameraním na sektor výskumu, vývoja a inovácií pod názvom *R&D & Innovation Sector in Slovakia*. Cieľom publikácie bolo **ukázať, že Slovenská republika už teraz disponuje značným výskumno-vývojovým a inovačným potenciálom**, ktorý sa navyše kvalitatívne i kvantitatívne v uplynulých rokoch neustále zvyšuje na verejnej, ako aj súkromnej úrovni.

Publikácia na úvod poskytuje prehľad základných údajov a faktov týkajúcich sa oblasti výskumu a vývoja na Slovensku opierajúc sa o relevantné zdroje európskeho či slovenského štatistického úradu, predovšetkým Ročenky vedy a techniky za rok 2019. Na začiatku príkladne menuje a stručne opisuje zhruba dve desiatky inovatívnych firiem, ktoré majú svoj pôvod i sídlo na Slovensku, pričom mnohým z nich sa podarilo úspešne presadiť aj na zahraničných

trhoch. V tejto časti sa autori snažili predstaviť tiež tradície vedy a výskumu na Slovensku, a preto ich prepojili s najvýznamnejšími vynálezmi v rôznych odboroch od slovenských priekopníkov, ako boli napr. Aurel Stodola, Jozef Murgaš či Ján Bahýľ. Okrem už tradičných sektorov strojárstva či informačno-komunikačných technológií sa slovenské spoločnosti čoraz viac presadzujú aj v moderných a vysokorastových odvetviach, akými sú priemyselný dizajn, smart cities, herný či dokonca vesmírny priemysel.

V súčasnom svete sa rozdiely stierajú omnoho ľahšie a rýchlejšie, a preto mnohé z týchto segmentov navzájom súvisia alebo sa dokonca prelínajú. Táto skutočnosť napomáha k vytváraniu obsahových i ekonomických synergii a v neposlednom rade aj **podhubia (ekosystému) na vznik nových podnikateľských myšlienok a následne perspektívnych firiem s pôvodom na Slovensku**.

Ďalšia časť brožúry sa zameriava na číselné ukazovatele slovenského výskumno-vývojového sektora s odkazom na postupne rastúce investície do vedy a výskumu, ktoré sú však dominantne dosahované najmä súkromným sektorom. Až za nimi nasleduje akademická sféra a štát.

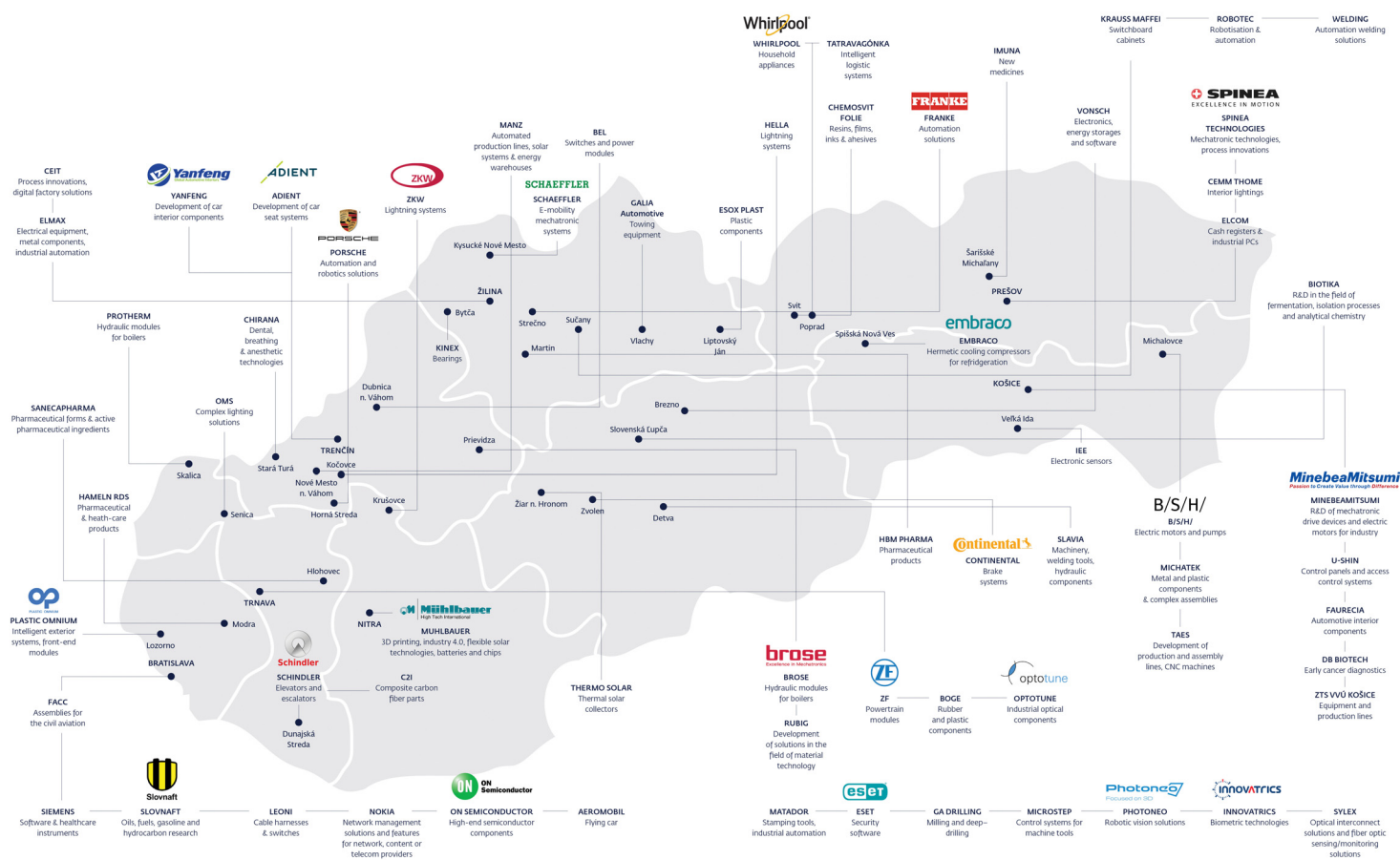
Pokiaľ ide o odvetvovú štruktúru investícií, tu značne dominujú technické a prírodné odbory s dokopy takmer 70-percentným podielom, nasledované spoločenskými vedami, poľnohospodárstvom, medicínskymi a humanitnými odbormi menej ako s 10-percentnými podielmi. Vzhľadom na svoj účel dokument v tejto časti obsahuje aj tabuľku priemerných miezd vybraných výskumno-vývojových a inžinierskych pozícií naprieč regiónmi Slovenska. Na tomto mieste je vhodné a potrebné pripomenúť, že publikácia má za cieľ poskytnúť len základný prehľad, a to najmä potenciálnym zahraničným investorom, pričom SARIO v rámci svojich komplexných služieb pre investorov dokáže poskytnúť reálnym investorom aj omnoho detailnejšie informácie šité takpovediac na mieru.

To isté platí aj na stručný opis vládnych stratégií na podporu výskumu, vývoja a inovácií. Ide predovšetkým o dlhodobú Stratégiu výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR (RIS3 SK), ktorá bola schválená v roku 2013 a aktuálne sa pripravuje jej aktualizácia na ďalšie obdobie, a tiež Akčný plán SR pre inteligentný priemysel z roku 2018.

Za jednu z kľúčových častí v rámci publikácie možno označiť súhrnnú mapu, ktorá znázorňuje **sieť viac ako**

60 súkromných výskumno-vývojových a technologických centier a zariadení na celom území Slovenska. Prirodzene, tento prehľad nie je vyčerpávajúci, ale je z neho možné vyvodit' niekoľko jasných zistení a trendov platných pre danú oblasť v slovenských podmienkach.

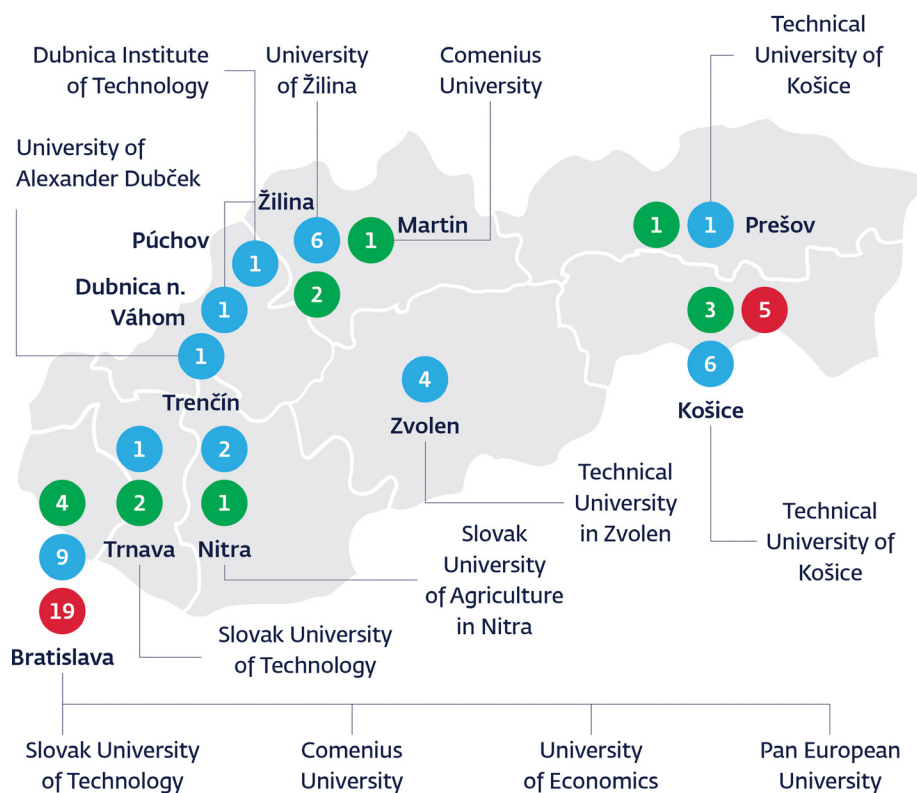
Pri detailnom pohľade je zrejmé, že najväčšia časť z výskumno-vývojových centier sa nachádza v krajoch západného Slovenska a na severe stredného Slovenska v okolí Žiliny a Martina. Značná časť týchto entít sídli tiež vo väčších slovenských mestách alebo v ich tesnej blízkosti. Najnižší počet súkromných výskumno-vývojových centier sa nachádza v Nitrianskom a Prešovskom kraji. Ďalšou črtou, ktorú nemožno opomenúť, je fakt, že väčšina technologických centier patrí do skupín zahraničných investorov s presahom na dominantný automotive sektor, pričom mnohé z nich majú na Slovensku aj svoje výrobné závody (Adient, Brose, Continental, Hella, Plastic Omnium, Yanfeng, ZKW a iné). Ďalšou početnou skupinou sú rovnako výskumno-vývojové pracoviská zahraničných investorov, ktoré však pôsobia v iných odvetviach, ako napríklad Embraco, Franke, Schindler alebo Whirlpool. Je určite pozitívne, že na túto mapu bolo možné zaradiť aj niekoľko prevádzok pôvodných slovenských spoločností, ktoré tu vykonávajú svoje aktivity v rôznych oblastiach softvérového či iného vývoja (CEIT, Elcom, ESET, GA Drilling, Chirana, Microstep, Photoneo, Robotec a iné).

Source: Webpages of respective companies (2019)

PUBLIC R&D NETWORK

Numbers in the map correspond with the number of technical/ICT faculties, university science parks & technical research institutes of the Slovak Academy of Sciences in respective cities.

blížšie opisuje najprominentnejšie z týchto pracovísk s dôrazom na ich medzinárodnú spoluprácu v rôznych oblastiach výskumu až po spoluprácu a partnerstvá so súkromným sektorom v oblastiach priemyslu i služieb.

Vzhľadom na dlhodobu silnú pozíciu priemyselnej výroby na Slovensku vzniklo v uplynulých rokoch niekoľko desiatok firiem, ktoré sa venujú rôznym oblastiam v rámci

Nasledujúca dvojstrana brožúry sa venuje verejnej infraštruktúre, ktorá má za cieľ stimulovať a podporovať výskumno-vývojové a inovačné aktivity. Či už ide o pracoviská v rámci slovenského vysokého školstva (32 technických alebo IT fakúlt), 14 vedeckých a výskumných parkov, alebo tiež Slovenskej akadémie vied, ktorá zastrešuje 24 technicky orientovaných inštitútov a pracovísk v Bratislave a Košiciach. Publikácia vyberá a

priemyselnej optimalizácie procesov v súlade s princípmi inteligentného priemyslu. Ide predovšetkým o oblasti automatizácie, digitalizácie a robotizácie výrobných procesov, prediktívnu údržbu, vizuálnu kontrolu kvality, umelú inteligenciu či virtuálnu/rozšírenú realitu.

So zreteľom na túto skutočnosť prišla Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) v roku 2017 so svojou vlastnou platformou na prepájanie potrieb spravidla veľkých priemyselných (zahraničných) klientov agentúry s pôvodnými slovenskými poskytovateľmi technologických a inovatívnych riešení pod názvom SARIO Inovačné služby. Okrem nich brožúra vo svojom závere predstavuje aj schémy zamerané na podporu výskumno-vývojových aktivít na Slovensku, menovite regionálnu investičnú pomoc určenú pre tzv. technologické centrá a atraktívne daňové zvýhodnenie vo forme dodatočného odpočtu nákladov na výskum a vývoj (tzv. R&D superodpočet). Tieto témy sú nepochybne dôležitou súčasťou publikácie, keďže existencia a vyspelosť inovačného ekosystému, ako aj finančná podpora výskumu, vývoja a inovácií zo strany štátu môžu zohrať kľúčovú úlohu pri rozhodovaní sa ďalších spoločností o umiestnení svojich výskumno-vývojových projektov práve na Slovensku.